

Preek over Mattheüs 28:1-8

Gehouden op Paasochtend, 1 april 2018 in de Maranathakerk te Den Haag

Gemeente van Christus!

“Geloof u dat Jezus is opgestaan? Geloof u dat écht?” Een tijdje terug wilde een schoolklas in Berlijn eens een dominee het hemd van het lijf vragen. Het was kort na Pasen en in het jaar ervoor was een moeder en een opa van twee scholieren overleden. Zo kwamen wij bij deze vraag. Er zat een behoorlijke lading achter: De jongeren wilden tot op de puntjes weten, wat voor ideeën ik over de opstanding heb. Ze wilden weten of ze aan de boodschap die ik ga vertellen iets hebben, voor hun concrete levens. Voor de verwerking van de dood van de geliefde opa. Voor de dagelijks terugkerende pijn, dat mama er niet meer is.

“Hoe zit dat met de opstanding, gelooft u dat echt? Wat kunt u mij erover vertellen – mij die dat niet kan geloven, omdat mijn leven mij iets anders vertelt?” Er hing een gespannen verwachting in de klas. Zal ook hij ons een beetje nep troosten met een ver verwijderde eeuwigheid waarvan men hoopt dat men daar de doden ooit weer zal ontmoeten? Zal hij om de hete brei heen praten door te zeggen dat men nu eenmaal moet geloven wat in de Bijbel staat, dan komt alles goed?

Ik voelde hun wantrouwen, zij verwachtten te horen wat zij al zo vaak hebben gehoord. Dat het leven verder gaat na de dood, dat Jezus is opgestaan en daarom ook de doden zullen opstaan. Dat zouden zij puur theoretisch ook graag *willen* geloven, maar praktisch kunnen ze zich dat niet voorstellen. Dood blijft dood, dat hebben ze mee-gemaakt. De vooruitzicht op een wonderbaarlijke opstanding ooit aan het einde der tijden, dat helpt ze nu niet verder.

Jezus leeft, maar hoe? En waar? De doden liggen in het graf – maar is dat voor altijd? Ja, mijn leven is op zich mooi, maar mijn verlatenheid voelt als een donker, een bodemloze put. “Opstanding – bestaat zoiets? En als ja, hoe moeten wij ons dat voorstellen?” Het is stil in de klas als ik eerst eens zeg wat ik *niet* geloof.

“Ik geloof niet dat Jezus na de opstanding van God een soort tweede leven kreeg, hup, nog eens 40 dagen bonus. Ja, ik geloof wel dat het graf leeg was, maar vind het ook lastig om me voor te stellen, dat zijn vrienden in de tijd tot Hemelvaart telkens weer met een soort zombie te maken hebben gehad. Nee, Pasen is voor mij meer dan de tijdelijke reanimatie van een dode”.

Met deze insteek hadden deze jonge mensen niet gerekend, ze spitsen de oren. Op die manier nam ik ze mee, een weg op. U wil ik op deze paasochtend uitnodigen, dezelfde weg mee te gaan. De weg die begint met de door dit onverwacht antwoord ontstane stilte. Opstanding – bestaat zoiets?

Dezelfde vraag hadden ook de twee vrouwen in de stilte van paasochtend op weg naar het graf te Jeruzalem. Ze hadden immers Jezus zelf vaak genoeg erover horen praten, zelfs van een weerzien had hij gesproken. Dat zouden zij puur theoretisch ook graag *willen* geloven, maar praktisch kunnen ze zich dat niet voorstellen. Te sterk waren de beelden van de dood die zich drie dagen eerder in hun ziel hadden gegraveerd.

En nu lag Jezus in dat graf, al dan niet onder de aarde, zo wel met een reuze steen voor de ingang. 100% veilig, daar komt niemand meer uit. Omdat het graf echter de fysieke nabijheid tot de dode belooft, gingen de vrouwen erheen.

Er zijn mensen die praten er met degene om wie zij rouwen. Anderen gaan teleurgesteld weer bij het graf weg, omdat zij niets van degene vinden die zij nabij willen zijn. Precies dat is de ervaring van de vrouwen op paasochtend te Jeruzalem. Degene die ze nabij willen zijn, is er niet. Zoveel zij ook zoeken met hun hart en met hun hoofd, het graf is leeg, er is niets en er zal ook niets in komen zolang zij er ook mogen blijven staan staren in de holle leegte, naar de bloemen, de naam en het datum. Hem hier te zoeken lost niets op. Verschrikt stellen zij vast: “Het lege graf stuurt ons weg!”

De paasverhalen zijn ervaringsverhalen die in een timelapse berichten wat gebeurd is. We lezen ze en denken dat het in een minuut of drie klaar was, maar ik weet bijna zeker, dat het toen behoorlijk langer duurde. Zo vermoed ik dat de schrik de vrouwen in beweging heeft gezet. Velen verstarren eerst enkele momenten van schrik als iets gebeurt, maar dan lost die verstarring op. En dat is nodig zodat een toekomst kan groeien. Volgens mij was dat zo ook met de vrouwen op paasochtend op weg bij het graf vandaan, waar zij Jezus niet hebben kunnen vinden.

Waar was hij? Later hebben de vrouwen, of heeft tenminste de evangelist verteld, dat zij de Heer hadden gezien, toen ze bij dat graf wegliepen. Nadat ook een engel hen had verteld, dat hij was opgestaan.

Wat hebben zij gezien? En hoe zit dat met die engel? Toen wij het in die schoolklas over engelen hadden, zei een meisje: “Ik geloof dat ook in mij een engel steekt. Ik moet goed kijken, hoe ik voor andere mensen die engel kan worden.”

Of het een engel was of een mens die met de vrouwen sprak bij dit graf, ik geloof dat het tenminste zeker iemand was die anders dan de vrouwen al wist dat je een overledene niet op de begraafplaats kunt vinden. Maar dat je op pad moet gaan om zijn sporen daar te vinden waar hij heeft geleefd. De woorden die hij heeft gezegd, de tekenen van liefde die zij heeft gegeven. Al dit en veel meer leven verder en met deze vooruitzicht stuurt die boodschapper van God de vrouwen terug hun leven in.

En omdat zij dat niet hadden verwacht, waren zij bang, zoals bijna alle mensen bang zijn voor een veranderde toekomst nadat een mens is overleden. Tegelijk haalden zij opgelucht adem omdat zij voelden dat het leven verder reikt dan de beelden van de dood die nog op hun ziel brandden.

Ik geloof dat dit de eerste stap op de weg van de paasboodschap tot het paasgeloof is, dit opgeluchte ademhalen. Omdat de dood van opa óók een verlossing was. Omdat de sporen van mama onuitwisbaar blijken. Omdat de donkere, bodemloze put maar een deel van heel mijn leven is.

Precies op het moment waarop de hoop van de vrouwen, de overleden Jezus op de begraafplaats te vinden, de bodem wordt ingestampt, krijgen zij een verlichtende zin te horen: “Wees niet bang!” Hoe vaak hadden zij deze woorden wel niet van hem zelf gehoord! Al zijn woorden van leven, al zijn woorden van troost en hoop en liefde die voor hen een vast en dragend fundament van hun leven waren geworden, klinken ineens met en in deze ene zin mee: “Wees niet bang!”

Jezus heeft zijn woorden vaak met beelden uit zijn omgeving verbonden, met het water van het meer, de bloemen op het veld en de vogels in de lucht of met de graankorrel in de aarde van de akker. Daarom gingen de vrouwen uiteindelijk naar deze plekken terug. Geen wonder haast, dat zij hem daar op de een of andere manier steeds weer ervoeren. Samen met de wijdsheid van het leven en de volheid van alle levensmogelijkheden waar Jezus hen steeds weer op had geweest. Ondanks de grote rouw die hen vervult, zijn zij daarnaar ook op zoek, vermoeden zij waar het te vinden is. En daarom gaan zij weg bij dat graf, terug hun leven in, naar Galilea.

De graankorrel was Jezus als beeld voor de opstanding wellicht het meest dierbaar. ‘Met de opstanding’, zei hij, ‘is het net als met een graankorrel. Ook mij zal het vergaan als een graankorrel dat in de aarde vergaat, maar vrucht draagt.’ Ook jullie levens zullen steeds weer aanvoelen als een klein en droog graankorrel. Het lijkt wel dood, niemand gelooft nog, dat er ooit nog wat uit voortkomt. Zelfs als jullie het in de aarde leggen, gebeurt eerst helemaal niets. Net als in het echte leven! Niets dat dor en dood aanvoelt, laat mensen nog geloven dat er ooit nog iets uit zal groeien. Elk afscheid, elk donkere, bodemloze put vertelt ervan.

Maar dan is het net als met de graankorrel. Na dagen van wachten kiemt het zaad en komt het koren, haast over nacht, op. Vers en groen ontluikt de aarde, groeit het graan. “Met de opstanding”, zegt Jezus, “is het net als met een graankorrel. Met elke opstanding die met opgelucht ademhalen, met een opademen begint, is dat zo. Dat hebben de vrouwen op paasochtend ervaren. Daarom weten zij dat er nieuw leven gloort na de dood. Daarom weten zij dat Jezus leeft. Op zijn minst omdat zijn woorden en daden onvergetelijk en eeuwig zijn en omdat het leven van die vrouwen en van zoveel anderen sindsdien erdoor gekenmerkt werden en zijn. Omdat dankzij hem rouwenden kunnen opstaan tot nieuw leven en de overledenen verder leeft door hen. En, ja, ook bij God, dat geloof ik ook. Hoe? Dat laat ik graag aan God over.

“Hoe zit dat met de opstanding? Geloof u dat écht?” We zijn samen met elkaar een weg gegaan van de paasboodschap naar het paasgeloof. Die weg begint met een opademen, een opgelucht adem halen, een tot jezelf komen, in de ruimte worden gezet, weer toegang krijgen tot je bron. Ja, ik geloof dat Jezus Christus is opgestaan. Omdat ik zie hoeveel leven zit in de mensen die vanuit zijn woorden en daden leven. Bijvoorbeeld vanuit dit ene woord: “Wees niet bang!”

Ik geloof in de opstanding midden in het leven en tot het leven, het echte, vernieuwde, eeuwige leven. Ik geloof dat God dat voor iedereen paraat houdt. Ook na de dood van de geliefde opa of van mama, diens sporen eeuwig zijn. Ik geloof dat wij uit elke donkere, bodemloze put kunnen opstaan tot een eeuwig leven. Tenslotte is het met de opstanding net als met de graankorrel. Het lijkt wel dood, maar het kan en het zal vrucht dragen!

Amen.